

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
" 6 " 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з НІП
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
" 6 " 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор НІЦІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ
" 6 " 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „ ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ”
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань 07 „УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ”
Спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
Освітньо-професійна програма «Фіскальне адміністрування»

Кафедра ФІНАНСІВ ІМ. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Залік (семестр)
Денна	I	II	30	15	5	4	96	150	II
заочна	I	II	8	4	-		138	150	II

Тернопіль – 2023

Робочу програму склала к.е.н., доц. Богдана ШУЛЮК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
протокол № 5 від 3.10. 2023 р.

Зав. кафедри Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з фінансів,
банківської справи, страхування та фондового ринку
протокол № 3 від 5.10. 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП Андрій КРИСОВАТИЙ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»

1. Опис дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства»

Дисципліна «Фінанси державно-приватного партнерства»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни <i>вибіркова</i> Мова навчання – <i>українська</i>
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 96 год.,</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг: <i>Денна – 4 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i>
		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» є ґрунтовне дослідження сутності та необхідності організації фінансів державно-приватного партнерства, набуття навичок щодо підготовки та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства, а також надання практичних рекомендацій стосовно шляхів створення сприятливого середовища для розвитку державно-приватного партнерства.

Об'єктом навчальної дисципліни є фінансові ресурси державно-приватного партнерства. Предметом навчальної дисципліни є економічні відносини з приводу формування, розподілу і використання фінансових

ресурсів органів державної влади чи місцевого самоврядування і суб'єктів підприємницької діяльності.

Для успішного засвоєння матеріалів з курсу «Фінанси державно-приватного партнерства» студенти повинні отримати базові знання з таких дисциплін: «Фінанси», «Податкова система», «Бюджетна система», «Фінанси підприємств», «Фінанси домогосподарств», «Право».

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення теоретичних основ формування фінансів державно-приватного партнерства;
- ознайомлення з вітчизняним досвідом управління фінансами державно-приватного партнерства;
- дослідження впливу фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни;
- розкриття особливостей планування, формування та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства;
- окреслення перспектив розвитку фінансів державно-приватного партнерства в Україні;
- вивчення світового досвіду організації фінансів державно-приватного партнерства.

У результаті вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» студенти повинні знати:

- зміст понять «фінанси державно-приватного партнерства», «фінансові проєкти», «соціально-економічна ефективність», «економічна інфраструктура», «галузі економіки», «фінансовий інструментарій», «економічні ризики» та ін.;
- нормативно-правову базу, яка регулює організацію фінансів державно-приватного партнерства;
- специфіку управління фінансами державно-приватного партнерства;
- порядок планування, формування та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства;
- особливості реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки та соціальної інфраструктури;
- проблеми та перспективи розвитку фінансів державно-приватного партнерства в місцевих соціально-економічних проєктах;
- світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства.

В результаті вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» студенти повинні вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання на практиці;
- здійснювати основні розрахунки соціально-економічної ефективності фінансових проєктів державно-приватного партнерства;

- аналізувати стан, виявляти тенденції та проблеми фінансування проєктів державно-приватного партнерства;
- оцінювати бюджетну ефективність від співпраці органів державної влади і приватного сектору;
- розробляти сприятливі умови, які визначають успішність розробки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства;
- давати пропозиції стосовно поглиблення співпраці державних органів і приватного сектору, враховуючи світову практику.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- оволодіння теоретико-концептуальними та організаційними засадами об'єднання фінансових ресурсів держави і приватного сектору, розвитку новаторських форм проєктного фінансування, впровадження передових методів управління фінансами державно-приватного партнерства;
- уявлення про вплив фінансів державно-приватного партнерства на розвиток економіки держави, рівень життя населення та темпи інтеграції країни у світовий економічний простір;
- здатність розробки пропозицій стосовно вдосконалення планування, формування та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства.

2.4. Результати навчання:

- розуміти принципи фінансової співпраці держави і бізнесу, особливості функціонування фінансового механізму такого партнерства, володіти фінансовою термінологією;
- вміти виявляти та аналізувати ключові характеристики моделей фінансових відносин держави і бізнесу, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками; вміти проаналізувати отримані результати від фінансування проєктів державно-приватного партнерства з обов'язковим розрахунком показників, вміти виділити позитивні та негативні сторони, проблемні моменти, сформулювати обґрунтовані висновки;
- вміти визначати функціональні області та взаємозв'язки між учасниками державно-приватного партнерства; вміти сформулювати висновки щодо доцільності та можливості вдосконалення практики такого партнерства, оцінити її позитивні наслідки та ризики.

Процес вивчення дисципліни охоплює лекційні та практичні заняття, виконання студентами індивідуальних завдань, самостійну роботу та екзамен.

Індивідуальна робота виконується кожним студентом шляхом підготовки індивідуальних науково-дослідних завдань, які дають можливість більш глибоко освоїти вивчення дисципліни.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні засади організації фінансів державно-приватного партнерства

Тема 1. Теоретичні основи формування фінансів державно- приватного партнерства

Сутнісно-теоретичні засади державно-приватного партнерства: обґрунтування необхідності співпраці. Основні відмінності державно-приватних відносин і системи державних закупівель.

Характеристика форм організації фінансів державно-приватного партнерства. Концесія як поширена контрактна форма партнерства державного і приватного секторів. Вітчизняна практика використання моделей для опису типових партнерських угод.

Основні переваги участі держави у проєктах державно-приватного партнерства. Фінансові вигоди участі у проєктах державно-приватного партнерства приватного сектору. Соціально-економічні вигоди для громадян від реалізації проєктів державно-приватного партнерства.

Тема 2. Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства

Розподіл основних зобов'язань між партнерами при підготовці та впровадженні проєктів державно-приватного партнерства.

Види і розподіл ризиків між партнерами. Етапи управління ризиками проєктів державно-приватного партнерства.

Фактори, що сприяють посиленню ролі партнерських форм господарювання в ринковій економіці. Роль і значення партнерських відносин держави та бізнесу в процесі модернізації економіки.

Тема 3. Форми фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Методологічні підходи до фінансування проєктів державно-приватного партнерства.

Бюджетне фінансування проєктів державно-приватного партнерства. Види фінансової підтримки держави в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства. Формування системи економічних стимулів підтримки партнерських взаємодій держави і бізнесу у процесі реалізації фінансових проєктів.

Корпоративне та проєктне фінансування проєктів державно-приватного партнерства.

Склад елементів організаційно-економічного механізму партнерської взаємодії держави та приватного бізнесу, що формуються на макрорівні, галузевому та проєктному рівнях. Чинники зовнішнього і внутрішнього середовища організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства.

Тема 4. Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні

Огляд нормативно-правових та інституційних засад державно-приватного партнерства в Україні.

Суперечності та шляхи вдосконалення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства. Активізація роботи щодо формування організаційних засад розвитку державно-приватного партнерства на місцевому рівні.

Необхідність забезпечення відповідним рівнем підготовки представників публічної влади, відповідальних за реалізацію проєктів державно-приватного партнерства.

Змістовий модуль 2. Практика реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства

Тема 5. Особливості планування, формування та реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства

Основні етапи формування, планування та реалізації проєктів державно-приватного партнерства.

Оцінка можливостей для надання послуг шляхом створення державно-приватного партнерства. Характеристика процесу відбору проєктів для фінансування в рамках державно-приватного партнерства. Оцінка доцільності фінансування проєкту шляхом розробки техніко-економічного обґрунтування.

Порядок ухвалення проєкту. Алгоритм вибору партнера. Критерії попереднього відбору партнера та особливості проведення тендеру. Загальні рекомендації щодо підготовки проведення переговорів учасників партнерських відносин.

Дієвий моніторинг та управління ризиками як ключовий фактор надання послуг та забезпечення економічної ефективності проєкту.

Тема 6. Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни

Стан та проблеми фінансування економічного сектору. Особливості реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки. Пріоритетні інвестиційні потреби сектору водопостачання і водовідведення.

Особливості реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства для покращення соціальної інфраструктури. Основні завдання впровадження механізмів державно-приватного партнерства в сферу освіти. Необхідність розробки та впровадження інструментів інституційного, нормативно-правового та методичного забезпечення реалізації проєктів державно-приватного партнерства в галузі охорони здоров'я. Причини створення державно-приватного партнерства в сфері туризму.

Проблеми використання механізму державно-приватного партнерства на місцевому рівні.

Пріоритетні напрями вкладення коштів державно-приватного партнерства у вітчизняній економіці. Перспективи активізації фінансів державно-приватного партнерства в інвестиційній політиці країни.

Тема 7. Оцінка ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Напрями оцінки ефективності реалізації інфраструктурних проєктів з урахуванням суспільних потреб та інтересів різних стейкхолдерів.

Здійснення оцінки ефективності проєкту державно-приватного партнерства на мультикритеріальній основі із залученням формалізованих і неформалізованих методів. Визначення корисності проєкту для суспільства, його фінансової, бюджетної, екологічної та соціально-економічної ефективності.

Використання традиційних показників доцільності реалізації проєкту: чистий дисконтований дохід (NPV), внутрішня норма рентабельності (IRR) та термін окупності (PP).

Оцінювання соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства. Інтегральний показник соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства.

Тема 8. Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства

Основні завдання і напрями стратегії розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Необхідність створення сприятливих умов, які визначають успішність розробки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства з метою вирішення актуальних соціально-економічних проблем країни.

Напрями підвищення результативності управління фінансами державно-приватного партнерства. Фінанси державно-приватного партнерства як засіб реформування економіки України. Вдосконалення механізмів бюджетної підтримки інфраструктурних галузей економіки.

Тема 9. Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства

Принципи реалізації проєктів державно-приватного партнерства у світі. Критерії обґрунтування доцільності реалізації проєктів на засадах державно-приватного партнерства. Основні соціально-економічні сфери реалізації державно-приватного партнерства за рубежом.

Передумови виникнення та розвиток державно-приватного партнерства в Європі. Схеми інституційної еволюції відносин держави і приватного бізнесу.

Порівняльний аналіз економіко-правових та організаційних засад розвитку державно-приватного партнерства у Великій Британії, США, Франції, Нідерландах з визначенням загальних принципів, функцій створених інституцій і форм взаємодії учасників.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»

(денна форма навчання)

Денна форма навчання	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	ІРС	СРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні засади організації фінансів державно-приватного партнерства					
Тема 1. Теоретичні основи формування фінансів державно-приватного партнерства	4	2	–	10	Поточне опитування, кейси
Тема 2. Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства	4	2	1	10	Поточне опитування, кейси
Тема 3. Форми фінансування проєктів державно-приватного партнерства	4	1	1	12	Тести, задачі
Тема 4. Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні	2	1	1	10	Поточне опитування, кейси
<i>Модуль 1</i>	–	1	–	–	Письмові завдання
Змістовий модуль 2. Практика реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства					
Тема 5. Особливості планування, формування та реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства	4	1	–	10	Поточне опитування, кейси
Тема 6. Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни	4	2	1	10	Кейси, задачі
Тема 7. Оцінка ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства	4	2	1	10	Задачі
Тема 8. Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства	2	1	–	10	Поточне опитування
Тема 9. Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства	2	1	–	10	Тести
<i>Ректорський модуль</i>	–	1	–	–	Письмові завдання
Тренінг	–	-	–	4	–
РАЗОМ	30	15	5	96	–

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1-2

Тема: Теоретичні основи формування фінансів державно-приватного партнерства

Мета: висвітлити теоретичні засади фінансів державно-приватного партнерства та з'ясувати їх значення для розвитку економіки країни.

Питання для обговорення:

1. Сутність і основні характеристики державно-приватного партнерства.
2. Форми організації фінансів державно-приватного партнерства.
3. Моделі організації фінансів державно-приватного партнерства.
4. Основні переваги участі держави у проєктах державно-приватного партнерства.
5. Фінансові вигоди та переваги участі бізнесу у проєктах державно-приватного партнерства.
6. Соціально-економічні вигоди державно-приватного партнерства для громадян.

Практичне заняття № 3

Тема: Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства

Мета: розкрити основні фінансові зобов'язання учасників державно-приватного партнерства, а також відобразити розподіл ризиків між ними в процесі реалізації проєктів.

Питання для обговорення:

1. Розподіл фінансових зобов'язань між партнерами в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства.
2. Види і розподіл ризиків між партнерами.
3. Етапи управління ризиками в процесі впровадження проєктів державно-приватного партнерства.
4. Фактори, що сприяють посиленню ролі партнерських відносин держави і бізнесу в ринковій економіці.
5. Роль і значення співпраці держави та бізнесу в процесі модернізації економіки.

Практичне заняття № 4-5

Тема: Форми фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Мета: охарактеризувати особливості бюджетного, корпоративного та проєктного фінансування проєктів державно-приватного партнерства.

Питання для обговорення:

1. Методологічні підходи до фінансування проєктів державно-приватного партнерства:
 - а) бюджетне фінансування проєктів державно-приватного партнерства;

б) корпоративне фінансування проєктів державно-приватного партнерства;

в) проєктне фінансування проєктів державно-приватного партнерства.

2. Види фінансової підтримки держави в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства.

3. Формування системи економічних стимулів підтримки партнерських взаємодій держави і бізнесу у процесі реалізації фінансових проєктів.

4. Організаційно-економічний механізм партнерської взаємодії держави та приватного бізнесу.

5. Чинники зовнішнього і внутрішнього середовища організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства.

Практичне заняття № 6

Тема: Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні

Мета: розглянути нормативно-правову базу та організаційні засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства, виділити основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення.

Питання для обговорення:

1. Правові та інституційні засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

2. Суперечності та шляхи вдосконалення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства.

3. Активізація роботи щодо формування організаційних засад розвитку державно-приватного партнерства на місцевому рівні.

4. Необхідність забезпечення відповідним рівнем підготовки представників публічної влади, відповідальних за реалізацію проєктів державно-приватного партнерства.

Практичне заняття № 7

Тема: Особливості планування, формування та реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства

Мета: дослідити особливості процесу розроблення та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства.

Питання для обговорення:

1. Оцінка фінансових можливостей для надання послуг в рамках державно-приватного партнерства.

2. Підготовка до надання послуги або реалізації фінансового проєкту в рамках державно-приватного партнерства.

3. Етапи вибору партнера.

4. Переговорний процес та укладання договору.

5. Виконання та моніторинг контракту.

Практичне заняття 8-9

Тема: Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни

Мета: проаналізувати практику, проблеми та перспективи реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки та соціальної інфраструктури.

Питання для обговорення:

1. Практика реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки:
 - а) огляд сектору централізованого теплопостачання України;
 - б) огляд сектору водопостачання і водовідведення України.
2. Впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства для покращення соціальної інфраструктури:
 - а) необхідність запровадження механізмів державно-приватного партнерства в освітній сфері;
 - б) стратегічні орієнтири розвитку державно-приватного партнерства в системі охорони здоров'я України;
 - в) особливості реалізації проєктів державно-приватного партнерства в туристичній галузі.
3. Проблеми та умови ефективного використання фінансового механізму державно-приватного партнерства в місцевих соціально-економічних проєктах.
4. Перспективи активізації фінансів державно-приватного партнерства в інвестиційній політиці країни.

Практичне заняття 10

Тема: Оцінка ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Мета: розкрити необхідність оцінювання ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства, відобразити методiku її здійснення.

Питання для обговорення:

1. Напрями оцінки ефективності реалізації інфраструктурних проєктів з урахуванням суспільних потреб та інтересів різних стейкхолдерів.
2. Здійснення оцінки ефективності реалізації проєкту державно-приватного партнерства на мультикритеріальній основі із залученням формалізованих і неформалізованих методів.
3. Використання бюджетних, екологічних та економічних показників доцільності реалізації проєктів державно-приватного партнерства.
4. Визначення корисності впровадження проєкту для суспільства.
5. Оцінювання соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства.

Практичне заняття 11

Тема: Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства в Україні

Мета: розкрити перспективи розвитку партнерських відносин держави і бізнесу в контексті реформування економіки України.

Питання для обговорення:

1. Стратегічні орієнтири розвитку державно-приватного партнерства.
2. Напрями підвищення результативності управління фінансами державно-приватного партнерства.
3. Фінанси державно-приватного партнерства як засіб реформування економіки України.

Практичне заняття 12-13

Тема: Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства

Мета: з'ясувати особливості організації та управління фінансами державно-приватного партнерства у світовій практиці.

Питання для обговорення:

1. Методичні принципи та критерії обґрунтування доцільності реалізації фінансових проєктів на основі державно-приватного партнерства в світі.
2. Основні соціально-економічні сфери реалізації державно-приватного партнерства за рубежом.
3. Передумови виникнення та розвиток державно-приватного партнерства в Європі.
4. Економіко-правові та організаційні засади функціонування фінансів державно-приватного партнерства у розвинутих економічних країнах:
 - а) Великої Британії;
 - б) США;
 - в) Франції;
 - г) Нідерландах.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» виконується самостійно кожним студентом відповідно до списку у групі у вигляді комплексної задачі. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства». Метою виконання КПЗ є опрацювання інструктивної та законодавчої бази, оволодіння навичками практичного застосування аналітичних методів в процесі розроблення та реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства».

Задача 1

Визначте доцільність прийняття рішення про реалізацію інвестиційних проєктів та обґрунтуйте вибір найбільш привабливого з них за критеріями чистої приведеної вартості, індексу рентабельності та норми окупності, якщо проєктна дисконтна ставка дорівнює 23 % за обома проєктами, обсяг інвестицій для першого проєкту становить 400000 грн., а другого – 300000 грн. Грошові потоки за проєктами мають такий вигляд:

Роки	Інвестиційний проєкт 1, грн.	Інвестиційний проєкт 2, грн.
2015	100000	135000
2016	100000	135000
2017	85000	–
2018	85000	–

Задача 2

Визначити оцінку об'єкта X, використовуючи методику попарного порівняння з об'єктами-аналогами, маючи на увазі наступні характеристики:

Характеристики	Об'єкти			
	Оцінка об'єкту	Аналог 1	Аналог 2	Аналог 3
Місцезнаходження	задовільне	добре	задовільне	добре
Діяльність	змішана	виробнича	виробнича	змішана
Наявність обмежень (+), без обмежень (–)	+	–	–	+
Права власника на об'єкт	власність	власність	оренда	оренда
Інфраструктура	добра	добра	задовільна	задовільна
Питома вага угоди, дол./ м2	X = ?	400	250	190

При розрахунку врахувати розподіл впливу характеристик: якість місцезнаходження – 40%; обмеження в використанні – 10%; права власності на об'єкт – 30%; інфраструктура – 20%.

Задача 3

Розрахуйте теперішню вартість проєктів А і Б, маючи на увазі, що ставка дисконтування становить 0 відсотків, 10 відсотків та 20 відсотків, враховуючи наступні дані:

Показники	Проєкт А	Проєкт Б
Початкові витрати, грн.	30000	30000
Рік 1	25500	11500
Рік 2	11300	11700
Рік 3	5000	15100

Який з проєктів є кращим за кожної ставки дисконтування? Чому вони не дають однакових результатів?

Задача 4

Компанія має можливість взяти участь у двох інвестиційних проєктах, тривалість яких однакова і дорівнює 4 рокам. Розмір інвестицій і в проєкт А, і в проєкт Б дорівнює 25000 грн. Річні надходження в результаті реалізації проєкту А становлять 15000 грн., Б – 12000 грн. (найбільш імовірний варіант). За песимістичним сценарієм річні надходження по проєкту А складуть 10000 грн., а за проєктом Б – 5000 грн. Згідно з оцінками експертів, оптимістичний варіант річних надходжень становить: А – 12000 грн., Б – 11000 грн. Норма дисконту становить 7%, момент приведення – 1 рік здійснення проєкту.

Необхідно розрахувати рівень ризикованості проєктів, визначаючи послідовно:

а) чисту поточну вартість проєктів А і Б за песимістичним, найбільш ймовірним і оптимістичним варіантами реалізації проєктів;

б) розмах варіації для кожного проєкту. І зробити висновок про рівень ризикованості кожного з них;

в) очікуваний чистий ефект від проєктів, якщо настання песимістичного сценарію очікується з ймовірністю 0,2, оптимістичного – 0,1, відповідно найбільш вірогідний варіант оцінюється в 0,7.

Задача 5

Інвестор розглядає перспективи вкладення 60000 грн. Запропоновано наступні варіанти:

- 1) депозит з річною прибутковістю 5%;
- 2) інвестиційний проєкт, що передбачає грошові надходження в розмірі: 12000, 12300, 14000, 16000, 18000 грн. відповідно по роках реалізації;
- 3) ризикований проєкт, що вимагає коригування норми дисконту для обліку ризику на 5%. Надходження за проєктом складуть 18000 грн. протягом 5 років.

Запропонуйте інвестору найраціональніший спосіб вкладення капіталу і підтвердіть рішення розрахунком аналітичних коефіцієнтів.

Задача 6

Розрахувати чистий приведений дохід (NPV) по кожному проєкту та визначити їх фінансову привабливість, якщо відомо таке:

1) чисті доходи по проєкту А становитимуть у перший рік – 200 тис. грн., другий рік – 300 тис. грн., третій рік – 400 тис. грн., а інвестиційні витрати – 600 тис. грн. По проєкту Б чисті доходи становитимуть у перший рік – 100 тис. грн., другий рік – 400 тис. грн., третій рік – 300 тис. грн., а інвестиційні витрати – 680 тис. грн.;

2) процентна ставка для дисконтування визначена в 20% річних.

Задача 7

Розрахувати внутрішню норму дохідності (IRR) та визначити фінансову привабливість проєкту, якщо відомо таке:

1) інвестиційні витрати здійснюються протягом одного року і становлять 400 тис. грн.;

2) чисті доходи по проєкту становитимуть у перший рік 200 тис. грн., другий рік – 300 тис. грн.;

3) ціна інвестиційного капіталу становить 20%.

Задача 8

Визначити найбільш ризикований проєкт на підставі коефіцієнта варіації, якщо відомо таке:

1) прогнозований експертами дохід і його ймовірність для проєкту А становитимуть при високій кон'юнктурі інвестиційного ринку 200 тис. грн. і 0,25; при середній – 120 тис. грн. і 0,5; при низькій – 40 тис. грн. і 0,25. По проєкту Б відповідно 150 тис. грн. і 0,3; 90 тис. грн. і 0,5; 30 тис. грн. і 0,2;

2) середньоквадратичне відхилення дохідності становить по проєкту А – 21 і по проєкту Б – 42.

Задача 9

Обсяг інвестиційних можливостей компанії обмежений 110000 тис. грн. Є можливість вибору з шести наступних проєктів:

Проект	Інвестиції	IRR (%)	NPV
А	30000	13,6	2835
Б	20000	10,4	2560
В	50000	12,5	3275
Г	10000	21,9	2680
Д	20000	15,0	1100
Е	40000	15,6	5595

Ціна капіталу становитиме 15%. Сформувані оптимальний портфель за критеріями: а) NPV; б) IRR; в) PI.

Задача 10

Розрахувати строк окупності (РР) кожного проекту та їх фінансову привабливість, якщо відомо таке: інвестиційні витрати по проекту А становитимуть 500 тис. грн., а чисті доходи в перший рік – 400 тис. грн., другий рік – 400 тис. грн., третій рік – 420 тис. грн.; по проекту Б інвестиційні витрати – 480 тис. грн., чисті доходи в перший рік – 100 тис. грн., другий рік – 210 тис. грн., третій рік – 250 тис. грн., четвертий рік – 300 тис. грн.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

7.1. Перелік тем для самостійної роботи

№ п/п	Тематика	К-сть годин
		Денна/заочна форма
1.	Концептуальні засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства.	8/11
2.	Дослідження підходів до визначення державно-приватного партнерства.	5/11
3.	Економічний зміст і основні принципи функціонування державно-приватного партнерства.	7/11
4.	Форми і моделі фінансів державно-приватного партнерства.	6/11
5.	Концесія як форма державно-приватного партнерства: сутність, переваги і недоліки застосування.	7/11
6.	Нормативно-правові засади та інституціоналізація розвитку державно-приватних партнерств в Україні.	5/11
7.	Державно-приватне партнерство як механізм підвищення конкурентоспроможності економіки України.	5/11
8.	Проблеми фінансування державно-приватних партнерств.	8/11
9.	Фінансова оцінка і аналіз грошових потоків проєктів державно-приватних партнерств.	7/10
10.	Прийняття рішення про створення державно-приватного партнерства органом державної влади.	7/10
11.	Прийняття інвестиційного рішення про взяття участі в проєкті державно-приватного партнерства приватним сектором.	8/10
12.	Організаційно-економічний механізм партнерських взаємодій держави і приватного бізнесу в освітній галузі.	10/10
13.	Перспективи розвитку партнерських відносин у вітчизняній практиці.	13/10
Разом		96/138

7.2. Організація і проведення тренінгу (4 год.).

Тема: Фінанси державно-приватного партнерства як інструмент реалізації інфраструктурних проєктів і надання соціальних послуг

Організація проведення тренінгу. В Україні протягом останніх кількох років існує підвищений інтерес до державно-приватного партнерства як механізму залучення приватного інвестиційного капіталу, знань та досвіду для забезпечення послугами, які надаються державними та місцевими органами влади, та утримання й будівництва об'єктів інфраструктури. Під час тренінгу студенти повинні:

- 1) представити форми, принципи, результати, сфери та практики застосування державно-приватного партнерства в Україні;
- 2) висвітлити соціально-економічну результативність спільної діяльності державного органу влади та приватного інвестора;
- 3) здійснити теоретичний огляд основних елементів державно-приватного партнерства та національного законодавства, що регулює співпрацю місцевих органів влади та бізнесу;
- 4) розглянути послідовність дій із реалізації фінансових проєктів згаданого партнерства;
- 5) розробити варіанти алгоритму дій з реалізації актуального інфраструктурного проєкту місцевого значення на засадах державно-приватного партнерства, обґрунтувавши рішення про доцільність співпраці держави та бізнесу.

Так, з метою засвоєння знань з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» студентам пропонується наступне практичне завдання.

Практичне завдання

Прийняти рішення про доцільність здійснення державно-приватного партнерства, попередньо перевіривши відповідність наступним умовам:

- 1) можливість досягнення фінансово ефективного результату від проєктів державно-приватного партнерства із залученням та без залучення приватного партнера, заповнивши таблицю.

№ п/п	Показники	Базова фінансова модель (із залученням приватного партнера)	Альтернативний варіант (без залучення приватного партнера)
1.	Індекс прибутковості (співвідношення доходів і витрат на досягнення мети ДПП), розрахований для проєкту в цілому (PII)		

2.	Індекс прибутковості (співвідношення доходів і видатків державного та місцевих бюджетів на досягнення мети ДПП (бюджетний ефект)), розрахований для заінтересованих сторін (PI2)		
3.	Чиста приведена вартість досягнення мети ДПП, розрахована для проєкту (NPV1)		
4.	Чиста приведена вартість досягнення мети ДПП, розрахована для заінтересованих сторін проєкту (NPV2)		
5.	Внутрішня норма рентабельності, розрахована для проєкту (IRR1)		
6.	Внутрішня норма рентабельності, розрахована для заінтересованих сторін проєкту (IRR2)		
7.	Дисконтований період окупності (DPP)		

2) відсутність законодавчих обмежень, які забороняють або суттєво ускладнюють здійснення державно-приватного партнерства;

3) фінансову результативність співпраці державного і приватного сектору. Зокрема, дослідити чи буде фінансовий результат (показники NPV, IRR) позитивним для державного партнера, якщо в результаті його впровадження буде позитивний соціально-економічний ефект, а фінансовий результат (показники NPV, IRR) буде прийнятним для приватного партнера;

4) оптимальний розподіл ризиків між державним і приватним партнерами під час здійснення державно-приватного партнерства;

5) наявність системи управління екологічними ризиками під час здійснення державно-приватного партнерства, яка попереджує виникнення катастроф та будь-яких негативних наслідків впливу на навколишнє природне середовище.

Зробити висновок.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, кейсметод, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ, підготовка і презентація проєктів.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- командна робота;

- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- залік.

10. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, війсьний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30%	30%	40%	100%
Опитування під час занять (1-4 теми) – 5 балів за тему (макс. 30 балів). Самостійна робота (1-5 завдання) по 2 бали за завдання (макс. 10 балів). Модульна робота (1-4 теми) – макс. 60 балів.	Опитування під час занять (5-9 теми) – 6 балів за тему (макс. 30 балів). Самостійна робота (6-10 завдання) по 2 бали за завдання (макс. 10 балів). Модульна робота (5-9 теми) – макс. 60 балів.	Підготовка КППЗ – макс. 35 балів. Захист КППЗ – макс. 35 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів. Самостійна робота (11-13 завдання) по 3,3 бали за завдання – макс. 10 балів	Виставлення заліку

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1–9
2.	Навчально-методичні матеріали з вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства»	1–9
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–9
4.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Єгоричева С. Б., Лахижа М. І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах: монографія. Київ: ІПК ДСЗУ, 2020. 304 с.

2. Забаштанський М. М., Коваль С. Л. Державно-приватне партнерство як інструмент фінансового забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я. *Ефективна економіка*. 2023. № 3. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1269/1278>.

3. Забаштанський М. М., Сидор І. П. Державно-приватне партнерство у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 6. С. 18–23.

4. Запатріна І. Державно-приватне партнерство як механізм підвищення енергоефективності будівель бюджетних установ і організацій комунальної форми власності. Київ: Проєкт ПРООН/ГЕФ, 2019. 144 с. URL: https://appp.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/PPP_EnEff_Last.pdf.

5. Захаріна О. В., Ходаківський Є. І., Якобчук В. П. Експлікація поняття «державно-приватне партнерство» в теорії публічного управління. *Наукові горизонти*. 2020. № 03 (88). С. 26–33.

6. Комарницька Г. О. Принципи активізування державно-приватного партнерства в умовах розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності. *Інтелект XXI*. 2019. № 4. С. 78–82.

7. Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

8. Косач І. А., Кулик О. С. Реалізація механізму державно-приватного партнерства в Україні: сучасні реалії та перспективи. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2021. № 1. С. 80–86.

9. Криничко Л. Р., Петрик С. М., Криничко Ф. Р. Удосконалення правового механізму реалізації державно-приватного партнерства як інвестиційного проєкту в сфері охорони здоров'я. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 131–137.

10. Круглов В. В. Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: механізми державного регулювання: монографія. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2019. 252 с.

11. Крупка М. І., Костецький В. В. Місце соціальної відповідальності бізнесу в реалізації проєктів державно-приватного партнерства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 7. С. 10–16.

12. Лопушинський І. П., Ємельянов В. М. Концесія в портовій галузі України як форма державно-приватного партнерства. *Public Administration and Regional Development*. 2021. № 11. С. 232–250.

13. Малін О. Л., Філіппова С. В. Цілеполягання, принципи та типологія інноваційно-орієнтованого розвитку державно-приватного партнерства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. Т. 2. № 4. С. 110–117.

14. Матвіїшин Є., Вершигора Ю. Перспективи використання державно-приватного партнерства для відбудови України у повоєнний період. *Демократичне врядування*. 2022. Вип. 2 (30). С. 29–43.

15. Мостепанюк А. В. Сутність, принципи та методи реалізації корпоративної соціальної відповідальності в сучасній ринковій економіці. *Бізнес Інформ*. 2019. № 11. С. 13–22.

16. Ніколенко Л. М., Аягут Н. Г. Деякі питання застосування механізму концесії в портовій галузі: сучасний погляд. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 4 (73). С. 60–64.

17. Пирог О. В., Томич М. І. Вороновська М. М. Моделі державно-приватного партнерства у зовнішньоекономічній діяльності: форми, механізми, декомпозиція. *Фінансовий простір*. 2021. № 4 (44). С. 8–19.

18. Писаревський С. В. Організаційний механізм управління державно-приватним партнерством у логістичному забезпеченні сил безпеки. *Наукові перспективи*. 2022. № 2 (20). С. 170–180.

19. Писаревський С. Обґрунтування напрямів удосконалення механізмів управління державно-приватним партнерством у логістичному забезпеченні сил безпеки України. *Честь і закон*. 2022. № 1 (80). С. 73–79.

20. Подолян Ю. О. Концесія як форма державно-приватного партнерства: аналіз чинного законодавства. *Dictum Factum*. 2020. № 1 (6). С. 58–67.

21. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні: Закон України від 24.11.2015 р. № 817-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-19>.

22. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

23. Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17.12.2020 р. № 1116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20>.

24. Про затвердження Методики аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства: Наказ Міністерства економіки України від 14.12.2021 р. № 1067. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0109-22#Text>.

25. Пророчук М. В. Механізми і форми взаємодії влади і бізнесу в реалізації інфраструктурних проєктів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 163–168.

26. Пророчук М. Механізми державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури: досвід держав ЄС. *Наукові перспективи*. 2020. № 5 (5). С. 209–221.

27. Шулюк Б. Актуальні проблеми державного фінансування в контексті реалізації партнерських інфраструктурних проєктів держави і бізнесу. *Світ фінансів*. 2021. Вип. 2 (67). С. 79–93.

28. Шулюк Б. Дискусійні питання сутності фінансового інструментарію державно-приватного партнерства та проблеми його використання в Україні. *Світ фінансів*. 2022. Вип. 1 (70). С. 36–48.

29. Шулюк Б. Методика оцінювання результативності фінансових інструментів і важелів державно-приватного партнерства: полеміка в науковому середовищі. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4 (106). С. 74–83.

30. Шулюк Б. С. Гносеологія розвитку фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні. *Економічний простір*. 2019. № 144. С. 71–80.

31. Шулюк Б. С. Законодавчі колізії розвитку фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні. *Інноваційна економіка*. 2020. № 7–8. С. 28–32.

32. Шулюк Б. С. Концесія як форма реалізації проєктів державно-приватного партнерства в Україні та світі. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 56–61.
33. Шулюк Б. С. Організаційно-інституціональне середовище розвитку фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 11. С. 6–10.
34. Шулюк Б. С. Особливості формування фінансового механізму державно-приватного партнерства: інституційний підхід. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 4 (72). С. 173–177.
35. Шулюк Б. С. Принципи формування та функціонування фінансового механізму державно-приватного партнерства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2019. № 14 (42). С. 119–123.
36. Шулюк Б. С. Розвиток фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні: монографія. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 434 с.
37. Шулюк Б. С. Системний підхід до побудови моделі фінансового механізму державно-приватного партнерства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2019. Т.18. Вип. 2 (42). С. 71–82.
38. Шулюк Б. С. Фінансовий механізм державно-приватного партнерства у світовій практиці: історична ретроспектива та реалії сьогодення. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 42. С. 198–203.
39. Шулюк Б. С. Формування фінансових резервів в контексті забезпечення гарантійної бюджетної підтримки проєктів державно-приватного партнерства. *Фінансовий простір*. 2022. № 3 (47). С. 6–13.
40. Шулюк Б. С., Булавенець В. М. Практика та проблематика оцінювання результативності фінансових інструментів і важелів в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 21. С. 59–65.
41. Шулюк Б. С., Дем'янишин В. Г. Особливості використання боргових фінансових інструментів державно-приватного партнерства у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 10. С. 19–23.